

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-02-25

Diarienummer 1301/19

Handläggare

Peter Hermansson

Telefon: 031-368 00 19

E-post: Peter.Hermansson@stadshuset.goteborg.se

Bokslutsberedning avseende 2019

Stadsledningskontoret överlämnar utan eget ställningstagande frågan om regleringar av eget kapital per nämnd till kommunstyrelsen för beslut.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Stadsledningskontorets uppdrag, 2019-05-29 § 433, att ta fram ett underlag för avräkning av ofinansierade driftskostnader till följd av stadens beställningar av ny-, om-, och tillbyggnader förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Detta ärende behandlar justeringar av nämndernas egna kapital utifrån det regelverk som kommunfullmäktige har fastställt i det styrande dokumentet *Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning*. I ärendet redogörs för utgående eget kapital per nämnd i bokslutet samt för den rekommenderade nivån på det egna kapitalet för nämnden enligt fullmäktiges riktlinjer. I de fall nämnderna har gjort en värdering av det egna kapitalet som avviker från fullmäktiges riktlinjer redogörs för nämndens motivering. Vidare har Lokalnämnden, Fastighetsnämnden samt Trafiknämnden framställt om att eget kapital skall återställas avseende kostnader som de menar ligger utanför den så kallade nämndrisken. Även i dessa fall redogörs för nämndernas motivering.

I tjänsteutlåtandet återfinns även ett antal frågor som innebär regleringar av nämndernas eget kapital utifrån tidigare beslut eller praxis. I dessa frågor där det finns tydliga regelverk eller en inarbetad praxis redovisar stadsledningskontoret förslag på justeringar av eget kapital.

I samband med kommunstyrelsens sammanträde den 2019-05-29 § 433 beslutade kommunstyrelsen att ge stadsledningskontoret i uppdrag att i bokslutsberedningen för 2019 ta fram ett underlag för avräkning av Lokalnämndens ofinansierade driftskostnader till följd av stadens beställningar av ny-, om- och tillbyggnader. Stadsledningskontoret redogör i detta tjänsteutlåtande för uppdraget.

Stadsledningskontoret menar att beslut i bokslutsberedningen som ligger i linje med fullmäktiges riktlinjer kan beslutas av kommunstyrelsen. I de fall kommunstyrelsen tar beslut i bokslutsberedningen som avviker från kommunfullmäktiges fastställda riktlinjer kan det övervägas om beslutet även skall underställas kommunfullmäktige.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ekonomiska regleringar i frågor i detta ärende sker som justering av eget kapital och påverkar därmed inte vare sig nämndernas eller kommunens resultat för 2019.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilagor

1. Nämndernas värderingar av storleken på det egna kapitalet i bokslut 2019 (Utdrag ur respektive nämnds årsrapport)
2. Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2019-05-29 § 433

Ärendet

Kommunstyrelsen har i detta ärende att ta ställning till regleringar av nämndernas egna kapital utifrån fullmäktiges fastlagda regelverk samt utifrån nämndernas egna skriftliga värderingar i sina årsrapporter. I ärendet redogör Stadsledningskontorets också för kommunstyrelsens uppdrag att ta fram ett underlag för avräkning av lokalnämndens ofinansierade driftskostnader till följd av stadens beställningar av ny-, om-, och tillbyggnader.

Beskrivning av ärendet

Detta ärende behandlar regleringar av nämndernas egna kapital utifrån det regelverk som kommunfullmäktige har fastställt i det styrande dokumentet *Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning*.

Det huvudsakliga syftet med nämndernas egna kapital är att möjliggöra ett långsiktigt ekonomiskt tänkande i verksamheten så att hastigt förändrade förutsättningar kan överbryggas. Enligt kommunfullmäktiges regelverk bör en nämnd sträva efter att ha ett eget kapital på en nivå som kan motiveras utifrån verksamheten och de förutsättningar under vilken nämnden verkar och som därmed speglar den enskilda nämndens specifika riskbild, den så kallade "nämndsrisken". Kommunen centralt tar ansvar för risker därutöver, det vill säga "kommunrisker". I fullmäktiges regelverk finns rekommenderade riktnivåer med intervall för nämndernas egna kapital. För stadsdelsnämnderna baseras den rekommenderade nivån för eget kapital på nämndens kommunbidrag. För facknämnder och för stadsdelsnämnders resursnämndsuppdrag baseras den rekommenderade nivån på nämndens omsättning.

Enligt kommunfullmäktiges regelverk skall varje nämnd årligen aktivt i samband med fastställandet av det ekonomiska utfallet i bokslutet värdera den egna verksamheten utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och skriftligt motivera en rimlig nivå på det egna kapitalet. Nämnden ska i detta sammanhang beakta de rekommenderade riktnivåer som är fastlagda av fullmäktige. Eget kapital som överstiger den nivå som nämnd motiverar utifrån ovanstående förutsättningar ska återredovisas till kommunstyrelsen. Nämnd bör ha goda skäl motiverade utifrån sin specifika riskbild för att alltför mycket avvika från de rekommenderade nivåerna.

Överlag, kan konstateras, att nämnderna har beaktat och förhållit sig till gällande styrprinciper för det egna kapitalet. Riktnivåerna har fått en styrande effekt i årets motiveringar och de allra flesta nämnder som har ett eget kapital som ligger över de rekommenderade riktnivåerna föreslår återredovisning till den övre nivån av det rekommenderade intervallet. Några nämnder har dock beslutat om en högre motiverad nivå på det egna kapitalet än vad fullmäktiges riktlinjer anger och har då i samband med beslut om årsrapporter begärt att få behålla ett eget kapital som överstiger fullmäktiges rekommenderade intervall. Därutöver har Lokalnämnden, Fastighetsnämnden samt Trafiknämnden framställt om att eget kapital skall återställas avseende kostnader som de menar ligger utanför den så kallade nämndsrisken. I dessa fall lämnar stadsledningskontoret en särskild redogörelse av nämndens motivering under rubriken framställningar från nämnder.

Under rubriken framställningar från nämnder lämnas också en redogörelse över kommunstyrelsens uppdrag (20190529 § 433) att i bokslutsberedningen för 2019 ta fram

ett underlag för avräkning av lokalnämndens ofinansierade driftskostnader till följd av stadens beställningar av ny-, om-, och tillbyggnader. Uppgifterna har hämtats från Lokalnämndens årsrapport.

I tjänsteutlåtandet återfinns även ett antal frågor som innebär regleringar av nämndernas eget kapital utifrån tidigare beslut eller praxis. I dessa frågor där det finns tydliga regelverk eller en inarbetad praxis lämnar stadsledningskontoret förslag på justeringar av eget kapital.

Längst ner i ärendet finns en sammanställning över utgående eget kapital per nämnd i bokslutet samt för den rekommenderade nivån på det egna kapitalet för nämnden enligt fullmäktiges riktlinjer. För de nämnder som har beslutat om att återredovisa eget kapital som överstiger fullmäktiges riktnivåer eller alternativt som har ett eget kapital som ligger inom eller under fullmäktiges rekommenderade intervall redogörs i sammanställningen också för reglering av eget kapital enligt fullmäktiges riktlinjer/beslut i nämnd samt för ingående eget kapital 2020 efter reglering.

Stadsledningskontoret menar att beslut i bokslutsberedningen som ligger i linje med fullmäktiges riktlinjer kan beslutas av kommunstyrelsen. I de fall kommunstyrelsen tar beslut i bokslutsberedningen som avviker från kommunfullmäktiges fastställda riktlinjer kan övervägas om beslutet även skall underställas kommunfullmäktige.

Konsekvenser av tidigare beslut/praxis

Verksamhetsöverföring resursnämndsuppdrag

Resursnämndsuppgifterna kulturhuset Kåken, biblioteksverksamheten vid Frölunda kulturhus och bibliotek, Regionbibliotek och Världslitteraturhus samt Regionbiblioteket Hisingen har under 2019 överförts till Kulturnämnden. Övriga delar av resursnämndsuppdraget Frölunda kulturhus och bibliotek överfördes till kulturnämnden och idrotts- och föreningsnämndens enligt beslut i kommunfullmäktige 2020-02-20. Det egna kapitalet för dessa resursnämndsuppgifter uppgår sammanlagt till 3 051 tkr i bokslutet för 2019. I enlighet med praxis föreslår stadsledningskontoret att det egna kapitalet för dessa resursnämndsuppgifter återredovisas till kommunen centralt i bokslutsberedningen. För nämnder som tillförs uppgifter, så som kulturnämnden i det här fallet, påverkas deras kommunbidrag/omsättning vilket gör att de den vägen nu eller på sikt kan ha ett högre eget kapital.

Återredovisning av medel som fördelats ur expansionsanslaget för funktionshinder

Kommunfullmäktige avsatte i budget 2019 122 800 tkr för expansion inom funktionshinderområdet. Anslaget syftar till att finansiera utbyggnad av bostäder med särskild service (BmSS). Från och med 2019 avser anslaget även att kompensera stadsdelsnämnderna i det fall nya beslut om BmSS verkställs genom köp av privata utförare inom ramavtal. I bokslutet redovisas ett överskridande på 1 800 tkr.

I rutinen ingår att stadsdelsnämnderna ska återföra expansionsmedel i de fall ett köp upphör. SDN Örgryte-Härlanda har utifrån sitt resursnämndsuppdrag Planering och samordning 2020-02-05 §31 N133-0022/19 beslutat om att 23 609 tkr ska återföras för köp som upphört samt att 51 tkr ska tillföras för ett köp som inte hann behandlas under 2019. Då de köp som upphört har redovisats sent på grund av att rutinen inte följts på det

sätt som varit avsett har inte regleringen kunnat ske under 2019. Skulle det ha skett hade det inneburit att expansionsanslaget hade redovisat ett positivt resultat och att stadsdelsnämnderna hade redovisat motsvarande lägre resultat. Stadsledningskontoret anser därför att en reglering av för mycket utbetalt expansionsmedel ska ske mot det egna kapitalet enligt tabell nedan. Även expansionsmedel för köpt plats för Västra Göteborg 2019 ska regleras mot det egna kapitalet.

SDN Västra Göteborg	51 tkr
SDN Angered	-2 365 tkr
SDN Östra Göteborg	-4 479 tkr
SDN Örgryte-Härlanda	-2 787 tkr
SDN Centrum	-2 163 tkr
SDN Askim-Frölunda-Högsbo	-5 171 tkr
SDN Västra Hisingen	-3 532 tkr
SDN Lundby	-1 081 tkr
SDN Norra Hisingen	-2 031 tkr

Fastighetsnämnden transfereringar

Regelmässigt har över- och underskott avseende fastighetsnämndens transfereringar justerats i samband med bokslutsberedningen. Kostnaderna för transfereringar för helåret 2019 blev totalt 61,7 miljoner kronor, vilket är 6,3 miljoner kronor under avsatt ram på 68 mnkr. Stadsledningskontoret föreslår, i enlighet med praxis, att det egna kapitalet nollställs.

Överförmyndarnämnden arvoden

Regelmässigt har över- och underskott avseende överförmyndarnämndens anslagsdel för arvoden justerats i samband med bokslutsberedningen. För 2019 redovisar överförmyndarnämnden ett underskott på 1,9 mnkr. Stadsledningskontoret föreslår, i enlighet med praxis, att nämndens egna kapital nollställs.

SDN Örgryte Härlanda – Framställan om nyttjande av eget kapital 2019

Stadsledningskontoret informerar under denna rubrik om att SDN Örgryte- Härlanda 2019-11-25 framställde till kommunstyrelsen om att få nyttja eget kapital för förväntat negativt resultat 2019 på 600 tkr för resursnämndsuppdraget Äldreboendesamordning. Stadsledningskontoret konstaterar att framställan inkom alldeles för sent för att kunna behandlas av kommunstyrelsen under 2019. Stadsledningskontoret väljer därför att i bokslutsberedningen informera om den sent inkomna framställan. Stadsledningskontoret kan konstatera att stadsdelsnämnden redovisar ett negativt resultat för resursnämndsuppgiften om -605 tkr i bokslutet för 2019. Resultatet innebär att det egna kapital för resursnämndsuppgiften i bokslutet uppgår till 595 tkr. Stadsledningskontoret konstaterar att det egna kapitalet ligger under fullmäktiges riktvärde på 800 tkr – 1 200 tkr.

Framställningar från nämnder

I de fall där nämnderna har gjort en värdering av det egna kapitalet som avviker från fullmäktiges riktlinjer redogörs under denna rubrik för nämndens motivering. Vidare redogörs för framställningar från Lokalnämnden, Fastighetsnämnden samt Trafiknämnden som menar att de haft kostnader som ligger utanför den så kallade nämndrisken. Stadsledningskontoret överlämnar framställningar från nämnderna under denna rubrik utan eget ställningstagande.

SDN Angered

SDN Angereds egna kapital uppgår i bokslutet till 90 084 tkr. Rekommenderad nivå på eget kapital är för nämnden 40 000 - 80 000 tkr. Eftersom stadsdelsnämndernas ramar minskades 2019 med anledning av att förskole- och skolverksamheten överfördes till nya nämnder har den rekommenderade nivån sänkts från tidigare 50 000 – 90 000 tkr. Stadsledningskontoret kan konstatera att nämnden i sin värdering av eget kapital har tillämpat fullmäktiges riktlinjer utifrån tidigare nivå och att nämnden därför föreslår en återredovisning på endast 84 tkr.

I bokslutsberedningen 2019 önskar nämnden vidare ha en justering av eget kapital kring de extra kostnaderna förvaltningen har haft för implementationen och avbrytandet av implementationen för dokumentationssystemet ViGO. Nämndens skriver att det inneburit extrakostnader om ca 3 900 tkr. Om det rekommenderade riktvärdet för eget kapital tillämpas påverkas inte det egna kapitalet av framställan då det fastställs till 80 000 tkr i vilket fall.

SDN Västra Göteborg - Leader

Resursnämndsuppgiften Leader överfördes i budget 2019 till nämndens befolkningsram i form av ett förhöjt grundbelopp. Nämnden menar att även det egna kapitalet därför ska överföras till befolkningsramen. Det egna kapitalet för resursnämndsuppgiften uppgår till 263 tkr i bokslutet. Enligt praxis så återredovisas det egna kapitalet till kommunen centralt när ett resursnämndsoppdrag upphör.

SDN Västra Hisingen

SDN Västra Hisingens egna kapital uppgår i bokslutet till 67 249 tkr. Rekommenderad nivå på eget kapital är enligt fullmäktiges riktlinjer 30 000 - 60 000 tkr. Nämnden föreslår dock ingen återredovisning av eget kapital. Nämnden motiverar ej varför.

Grundskolenämnden

Grundskolenämndens egna kapital uppgår i bokslutet till 85 827 tkr vilket är 5 827 tkr över riktvärdet för det egna kapitalet. Grundskolenämnden föreslår dock att ingen återredovisning sker. Grundskoleförvaltningens bedömning av eget kapital är att det bör vara mellan 140 – 160 Mnr. Det skulle utgöra cirka två procent av kommunbidraget, vilket nämnden menar stämmer överens med övriga riktnivåer för stadens nämnder. Grundskolenämnden menar att denna nivå krävs för att hantera framtida risker i form av volymförändringar, behovförändringar, reinvesteringar och konjunkturförändringar samt uppbyggnaden av en ny grundskoleförvaltning.

Utgående eget kapital bokslut 2019	Motiverad nivå enligt nämndens beslut	Rekommenderad nivå enligt fullmäktiges riktlinjer	Reglering av eget kapital	
			Nämndens förslag	Fullmäktiges Riktlinjer
85 827	140 000 – 160 000	60 000 – 80 000	0	-5 827

Arkivnämnden

Nämndens utgående egna kapital är vid årsskiftet 10 042 tkr. Nämnden föreslår att 2 042 tkr från det egna kapitalet återförs till huvudmännen på samma sätt som huvudmännen finansierar verksamheten. Det innebär att staden erhåller 40 procent av eventuell återredovisning och VGR erhåller 60 procent. Eget kapital skulle efter återredovisning uppgå till 8 000 tkr vilket är över den rekommenderade riktnivån på 3 500 tkr till 4 500 tkr.

Nämnden konstaterar i sin årsrapport att de i bokslutsberedningen för 2017 och 2018 beslutades att nämnden fick behålla ett eget kapital om 8 000 tkr. Beslutet att nämnden fick behålla ett eget kapital över fullmäktiges riktlinjer togs mot bakgrund av att nämnden stod inför ett stort utvecklingsarbete av system för bevarande där kostnaderna var svåra att beräkna. Nämnden menar att dessa förhållanden inte har förändrats på ett sådant sätt att anledning finns att göra en annan bedömning än vad som gjorts tidigare.

Utgående eget kapital bokslut 2019	Motiverad nivå enligt nämndens beslut	Rekommenderad nivå enligt fullmäktiges riktlinjer	Reglering eget kapital	
			Nämndens förslag	Fullmäktiges Riktlinjer
10 042	8 000	3 500 – 4 500	-2 042	-5 542

Valnämnden

Valnämndens utgående egna kapital uppgår i bokslutet till 2 367 tkr. Nämnden har under 2019 haft en omslutning som medger ett eget kapital enligt fullmäktiges riktnivåer på 800 – 1 200 tkr. Nämndens omslutning varierar dock mellan åren beroende på om det är valår. 2020 minskas nämndens kommunbidrag från 13,4 mnkr till 1,6 mnkr och nämnden kommer då ha en omslutning som medger ett eget kapital på endast 100 – 300 tkr. Valnämnden konstaterar i sin årsrapport att kommunstyrelsen i bokslutsberedningen för 2017 beslutade att eget kapital som översteg 300 tkr skulle återredovisas. I sin årsrapport skriver nämnden att behov kan finnas att under 2020 begära ianspråktagande av det egna kapitalet för bland annat utvecklingskostnader i det administrativa valdatasystemet Kaskelot. Sammantaget, menar nämnden att en rimlig nivå på nämndens egna kapital är 1 mnkr.

Utgående eget kapital bokslut 2019	Motiverad nivå enligt nämndens beslut	Rekommenderad nivå enligt fullmäktiges riktlinjer	Reglering eget kapital	
			Nämndens förslag	Fullmäktiges Riktlinjer
2 367	1 000	800 – 1 200 (vid valår)	-1 367	-1 167

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens egna kapital uppgår i bokslutet till 9 868 tkr. Rekommenderad nivå på eget kapital är 15 000–25 000 tkr.

I sin årsrapport redogör nämnden för att eget kapital exklusive nettokostnader för nyanlända skulle uppgått till 27,9 mnkr och hänvisar till beslut i kommunstyrelsen (KS 2016-11-23 § 722) som medger att fastighetsnämnden i bokslutsberedningen får ansöka om kompensation för kostnader i samband med temporära bostäder. Fastighetsnämnden föreslår att nämndens egna kapital justeras till den av kommunstyrelsen rekommenderade högsta nivån för eget kapital, vilket innebär en höjning av det egna kapitalet med 15 132 tkr från 9 868 tkr till 25 000 tkr.

Utgående eget kapital bokslut 2019	Motiverad nivå enligt nämndens beslut	Rekommenderad nivå enligt fullmäktiges riktlinjer	Reglering eget kapital	
			Nämndens förslag	Fullmäktiges Riktlinjer
9 868	15 000 – 25 000	15 000 – 25 000	15 132	0

Lokalnämnden

I samband med kommunstyrelsens sammanträde den 29 maj 2019 beslutade kommunstyrelsen att ge stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram ett underlag för avräkning av ofinansierade driftskostnader till följd av stadens beställningar av ny-, om- och tillbyggnader. Stadsledningskontoret redogör här för dessa uppgifter som är hämtade från Lokalnämndens årsrapport.

Driftskostnaderna till följd av ny-, om- och tillbyggnader uppgick till totalt 131,8 mnkr för 2019. Lokalnämnden hade redan i sin budget tagit viss höjd för denna typ av kostnad uppgående till 25 mnkr.

Lokalnämnden hemställde i augusti till kommunstyrelsen om en kommuncentral kompensation på 32 mnkr för att nå en driftsbudget i balans 2019. Kommunstyrelsen beslutade i oktober om en ramförstärkning på det begärda beloppet.

Ofinansierade driftskostnader uppgick således till 74,8 mkr år 2019 (131,8 mnkr minus 32 mnkr minus 25 mnkr). Av resterande ofinansierade kostnader på 74,8 mkr har Lokalnämnden begärt kompensation med 24 mkr avseende nedskrivningskostnader för Gårdstensskolan i samband med beslut om Årsrapport 2019.

Även resterande ofinansierade driftskostnader om 50,8 mkr till följd av stadens beställningar av ny, om -och tillbyggnader begär Lokalnämnden, i årsrapport 2019, kompensation för i bokslutsberedningen för 2019.

Kostnaderna fördelades enligt följande;

Evakueringskostnader; 53,3 mkr

Rivningskostnader; 12,5 mkr

Avetableringskostnader; 8,5 mkr

Utrangeringskostnader; 33,5 mkr

Nedskrivningskostnader; 24,0 mkr

Summa kostnader: 131,8 mkr

Avgår:

Budgeterade utranteringskostnader 25,0

Ramförstärkning 32,0

Begäran i Årsrapport (TU) 24,00 Gårdstensskolan

Återstår: 50,8 mkr

För att kunna återställa de negativa konsekvenserna som de inställda åtgärderna lett till, för lokalernas funktionalitet och användbarhet, menar lokalnämndens att det egna kapitalet behöver förstärkas med motsvarande 75 mnkr. Lokalnämndens egna kapital uppgår i bokslutet till 32 127 tkr. Sammantaget menar därmed nämnden att det egna kapitalet skall fastställas till 107 127 tkr i bokslutsberedningen. Rekommenderad nivå på eget kapital enligt fullmäktiges riktlinjer är 60 000–80 000 tkr.

Utgående eget kapital bokslut 2019	Motiverad nivå enligt nämndens beslut	Rekommenderad nivå enligt fullmäktiges riktlinjer	Reglering eget kapital	
			Nämndens förslag	Fullmäktiges Riktlinjer
32 127	107 127	60 000 – 80 000	75 000	0

Trafiknämnden

Trafiknämndens resultat för 2019 avviker negativt med 98 mnkr vilket en direkt följd av utranteringar av förgävesprojekt samt att nämnden har tagit höjd för kostnader i en pågående tvist. Totalt uppgår engångskostnaderna till 112 mnkr och fördelas enligt nedan:

Förgävesprojekt Linbanan, stadens andel: 64 mnkr

Utrantering etapp 2 Skeppsbron: 10 mnkr

Nedskrivning osäker fordran, 50%, Vasabron: 38 mnkr

Årets resultat gör att Trafiknämndens egna kapital i bokslutet uppgår till -18 259 tkr.

Rekommenderad nivå på eget kapital är 60 000 - 80 000 tkr.

Trafiknämndens uppfattning är att årets förlust är att betrakta som kommunrisk och menar att det egna kapitalet bör återställas till den av kommunstyrelsen rekommenderade högsta nivån för eget kapital vilket skulle innebära en justering med 98 259 tkr till 80 000 tkr.

Utgående eget kapital bokslut 2019	Motiverad nivå enligt nämndens beslut	Rekommenderad nivå enligt fullmäktiges riktlinjer	Reglering eget kapital	
			Nämndens förslag	Fullmäktiges Riktlinjer
-18 259	60 000 – 80 000	60 000 – 80 000	98 259	0

Information om eget kapital för Revisorskollegiet och kretslopp- och vattennämnden

Under denna rubrik lämnas information om värdering och utvecklingen av det egna kapitalet för revisorskollegiet och för Kretslopp och vattennämnden. Kommunstyrelsen har i dessa fall inte rätt att besluta om reglering av det egna kapitalet.

Revisorskollegiet

Beslut rörande revisorskollegiets egna kapital kan enbart fattas av kommunfullmäktige, varför denna redovisning enbart lämnas som information till kommunstyrelsen. Revisorskollegiet redovisar ett eget kapital på 3 473 tkr i bokslutet 2019. Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer gäller ett intervall för det egna kapitalet om 1,8 mnkr – 2,2 mnkr för en verksamhet med Stadsrevisionens omsättning. Revisorerna kommer ta ställning till det egna kapitalet i sin årsrapport till fullmäktige, och fullmäktige har då att fatta beslut om revisorskollegiets egna kapital.

Kretslopp- och vattennämnden

Eget kapital VA-verksamheten

VA-verksamheten redovisar ett eget kapital på 27,2 mnkr vid årets slut. Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer är ett korrekt intervall för det egna kapitalet 25 mnkr – 35 mnkr för en verksamhet med VA-verksamhetens omsättning. Nämnden gör bedömningen att storleken på det egna kapitalet är på en rimlig nivå mot bakgrund av de risker som finns i verksamheten. Stadsledningskontoret konstaterar att överskott inom VA-verksamheten över tid måste balanseras mot taxeuttaget. Däremot kan det egna kapitalet inte regleras i bokslutsberedningen eftersom det skulle innebära en överföring av eget kapital från taxekollektivet till skattekollektivet.

Eget kapital avfallsverksamheten

Avfallsverksamheten gjorde ett stort överskott 2019 och redovisar ett eget kapital på 74,2 mnkr. Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer är ett korrekt intervall för det egna kapitalet 12,5 mnkr – 17,5 mnkr för en verksamhet med avfallsverksamhetens omsättning. Nämnden konstaterar att då osäkerheterna kring avfallsverksamhetens kostnader för de närmaste åren är stora finns det behov av ett eget kapital för att klara negativa utfall, men att det egna kapitalet bör sänkas till lägre nivåer.

Stadsledningskontoret konstaterar att avfallsverksamheten ligger högt över de fastställda riktlinjerna för det egna kapitalet och att överskott över tid måste balanseras mot taxeuttaget. Däremot kan det egna kapitalet inte regleras i bokslutsberedningen eftersom det skulle innebära en överföring av eget kapital från taxekollektivet till skattekollektivet.

Reglering av eget kapital per nämnd

I nedanstående tabell redovisas utgående eget kapital per nämnd i bokslutet samt rekommenderade nivåer på det egna kapitalet för nämnden enligt fullmäktiges riktlinjer. För de nämnder som har beslutat om att återredovisa eget kapital som överstiger fullmäktiges riktnivåer eller alternativt som har ett eget kapital som ligger inom eller under fullmäktiges rekommenderade intervall redogörs i tabellen också för reglering av eget kapital enligt fullmäktiges riktlinjer/beslut i nämnd samt för ingående eget kapital 2020 efter reglering.

För de nämnder som gjort framställningar som redogjorts för ovan lämnas inga siffror i kolumnerna över reglering av eget kapital och eget kapital efter reglering.

SDN Befolkningsansvar	Utgående Eget kapital bokslut 2019 (tkr)	Motiverad nivå enligt riktlinjer (tkr)	Återredovisning av medel som fördelats ur expansionsanslaget	Reglering enligt fullmäktiges riktlinjer (tkr)	Eget kapital efter reglering (tkr)
SDN Angered	90 084	40 000 – 80 000*	-2 365	Se ovan	Se ovan
SDN Östra Göteborg	126 762	40 000 – 80 000*	-4 479	-42 283	80 000
SDN Örgryte- Härlanda	-16 149	30 000 – 50 000	-2 787	0	-18 936
SDN Centrum	49 491	30 000 – 50 000	-2 163	0	47 328
SDN Majorna-Linné	62 813	30 000 – 50 000	-	-12 813	50 000
SDN Askim- Frölunda-Högsbo	98 838	40 000 – 60 000	-5 171	-33 667	60 000
SDN Västra Göteborg	24 809	30 000 – 50 000	51	0	24 850
SDN Västra Hisingen	67 249	30 000 – 60 000*	-3 532	Se ovan	Se ovan
SDN Lundby	12 109	30 000 – 50 000	-1 081	0	11 028
SDN Norra Hisingen	45 370	30 000 – 50 000	-2 031	0	43 339

*Inklusive socialt tillägg

SDN resursnämndsansvar	Utgående Eget kapital bokslut 2019 (tkr)	Motiverad nivå enligt riktlinjer (tkr)	Reglering enligt fullmäktiges riktlinjer (tkr)	Eget kapital efter reglering (tkr)
<i>Angered</i>				
Blå stället	23	800 – 1 200	0	23
Ungdomars fritid	351	100 – 300	-51	300
Bergums fritidslantgård	39	100 – 300	0	39
El Sistema	82	100 – 300	0	82
<i>Östra Göteborg</i>				
Ungdomars fritid, radar 72	790	800 – 1 200	0	790
Regionbibliotek och världslitteraturhus	124	Verks. överförd	-124	0
<i>Örgryte Härlanda</i>				
Äldreboendeplaneringen	594	800 – 1 200	0	594
Kulturhuset kåken	209	Verks. överförd	-209	0
LSS Planering och samordning	1 198	800 – 1 200	0	1 198
<i>Centrum</i>				
Mottagning för unga män	0	100 – 300	0	0
Mobilt fältteam	442	100 – 300	-142	300
<i>Majorna-Linné</i>				
Ungdomars fritid	1 193	800 – 1 200	0	1 193
<i>Askim-Frölunda-Högsbo</i>				
Frölunda kulturhus och bibliotek	2 614	Verks. överförd	-2 614	0
Ungdomars fritid	1 299	800 – 1 200	-99	1 200
LSS boende utanför Göteborg	310	800 – 1 200	0	310
Hospice	5 553	1 800 – 2 200	-3 353	2 200
<i>Lundby</i>				
Regionbiblioteket	104	Verks. överförd	-104	0
Ungdomars fritid	1 474	800 – 1 200	-274	1 200

Nämnder med särskild inriktning	Utgående Eget kapital bokslut 2019 (tkr)	Motiverad nivå enligt riktlinjer (tkr)	Reglering enligt fullmäktiges riktlinjer (tkr)	Eget kapital efter reglering (tkr)
Arkivnämnden	10 042	3 500 – 4 500	Se ovan	Se ovan
Förskolenämnden	74 365	60 000 – 80 000	0	74 365
Grundskolenämnden	85 827	60 000 – 80 000	Se ovan	Se ovan
Kommunledningen	35 497	8 000*	-27 497	8 000
Nämnden för konsument och medborgarservice	9 699	9 000 – 11 000	0	9 699
Överförmyndarnämnden arvoden	-1 873	Nollställs, se ovan	1 873	0
Social resursnämnd	44 560	25 000 – 35 000	-9 560	35 000
Valnämnden	2 367	800 – 1 200	Se ovan	Se ovan
Fastighetsnämnden	9 868	15 000 – 25 000	Se ovan	Se ovan
Fastighetsnämnden transfereringar	6 289	Nollställs, se ovan	-6 289	0
Lokalnämnden	32 127	60 000 – 80 000	Se ovan	Se ovan
Byggnadsnämnden	20 783	12 500 – 17 500	-3 283	17 500
Park- och naturnämnden	25 562	15 000 – 25 000	-562	25 000
Idrotts- och föreningsnämnden	30 788	15 000 – 25 000	-5 788	25 000
Trafiknämnden	-18 259	60 000 – 80 000	Se ovan	Se ovan
Utbildningsnämnden	76 934	60 000 – 80 000	0	76 934
Intraservice	11 000	9 000 – 11 000	0	11 000
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	56 277	20 000 – 30 000	-26 277	30 000
Kulturnämnden	18 794	15 000 – 25 000	0	18 794
Miljö- och klimatnämnden	9 481	9 000 – 11 000	0	9 481
Nämnden för inköp och upphandling	6 720	3 500 – 4 500	-2 220	4 500

* Enligt riktlinjerna för eget kapital bör kommunledningens egna kapital ligga i intervallet 9 000 tkr - 11 000 tkr. Kommunstyrelsen har dock beslutat att en rimlig nivå för eget kapital är 8 000 tkr.

Stadsledningskontorets bedömning

Överlag har nämnderna beaktat och förhållit sig till gällande styrprinciper för det egna kapitalet. Riktnivåerna har fått en styrande effekt i årets motiveringar och återredovisning sker från flera nämnder. Det är samtidigt viktigt att konstatera att regelverket också ger utrymme för nämnder att motivera en annan nivå än riktnivåerna om nämndens specifika förutsättningar och risker ger skäl till det. I de fall nämnderna har motiverat en högre nivå på det egna kapitalet än vad som anges i fullmäktiges riktlinjer överlämnas frågan till kommunstyrelsen för ställningstagande.

Anders Johansson

Eva Hessman

Ekonomidirektör

Stadsdirektör

Bilaga 1 Nämndernas värderingar av storleken på eget kapital i bokslut 2019 (utdrag ur respektive nämnds årsrapport 2019)

Innehållet i denna bilaga är ett samlat utdrag ur respektive nämnds årsrapport med de skrivningar som återfinns under rubriken ”värdering av eget kapital”. Bilagan bifogas tjänsteutlåtandet som en kompletterande information där kommunstyrelsen kan se hur respektive nämnd har argumenterat för sin värdering av det egna kapitalet i syfte att underlätta för kommunstyrelsen i sitt övervägande kring huruvida nämnderna har tillämpat intentionerna i gällande regelverk på ett rimligt sätt

SDN Angered

Befolkningsramen

Syftet med det egna kapitalet är att ha en handlingsberedskap över tid för oförutsedda händelser utöver tilldelad budgetram. Storleken på nämndens eget kapital regleras i regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning. Nämndens egna kapital ska ligga på en nivå mellan 50 000 tkr- 70 000 tkr. Angered har dock, utifrån storleken på kommunbidraget 2018, en förhöjd risknivå med 20 000 tkr vilket innebär att det egna kapitalet uppgår till 90 000 tkr.

Det utgående egna kapitalet 2019 uppgår till 90 081 tkr vilket överstiger godkänt intervall med 81 tkr.

I bokslutsberedningen 2019 önskar SDF Angered ha en justering av eget kapital kring de extra kostnaderna förvaltningen har haft för implementationen och avbrytandet av implementationen för dokumentationssystemet ViGO. För Angereds del har det inneburit extrakostnader om ca 3 900 tkr. Se uppföljningsrapport mars 2019 SDN för en utförligare förklaring.

Därutöver kommer ett eventuellt beslut att tas under januari 2020 kopplat till omfördelning av kommunbidrag 2019 för utbyggnad av bostäder för personer med funktionsnedsättning. För Angereds del kan det innebära en kostnad som även den behöver justeras i bokslutsberedningen 2019.

Resursnämndsuppgifterna

Samtliga resursnämndsuppgifter har under 2019 haft ett eget kapital som motsvarar det regelverket för eget kapital förutom Bergums fritidslantgård. Deras eget kapital ryms inte inom det regelverk som finns och under 2019 så har befolkningsramen återställt det negativa egna kapitalet som Bergums fritidslantgård har. Beslut har tagits för hur verksamheten ska bedrivas under 2020 för att vara i balans. Eget kapital för Bergums fritidslantgård är nu 39 tkr.

KulturAtom utökar sitt eget kapital med 264 tkr och har nu ett eget kapital på 351 tkr och den rekommenderad maxnivå är 300 tkr.

Blå Stället har ett oförändrat eget kapital på 23 tkr.

El Sistema samordning har ett eget kapital på 82 tkr och ligger inom ramen för regelverket.

SDN Askim-Frölunda-Högsbo

Befolkningsramen

En ekonomi i balans, tillsammans med ett eget kapital som buffert, ger stabilitet och trygghet för fortsatt utveckling av verksamheten i stadsdelen. För att åstadkomma en god ekonomisk hushållning krävs ett aktivt arbete för en ekonomi i balans och ett effektivt resursutnyttjande. Dessutom krävs att förvaltningen är uppmärksam på behovs- och befolkningsförändringar samt andra omvärldsförändringar som påverkar verksamheten.

Årets resultat på 28 837 tkr innebär att det egna kapitalet för befolkningsramen uppgår till 98 837 tkr. Detta motsvarar 6,0 procent av 2019 års befolkningsram och ligger över den rekommenderade riktnivån för nämnden på 40 000-60 000 tkr.

Med anledning av att stadsdelsorganisationen ska omorganiseras till 2021 behöver en särskild värdering göras av vilken nivå på eget kapital som är rimlig för de nya fackförvaltningarna. I realiteten kvarstår därmed en kortsiktig värdering av behovet av eget kapital för budgetåret 2020. Med tanke på det relativt stabila ekonomiska ingångsläget för stadsdelen skulle det utifrån ett sådant kortsiktigt perspektiv vara möjligt att sänka det egna kapitalet under de långsiktiga riktnivåerna. Stadsdelsnämnden har dock inte tagit detta i beaktning i bedömningen, utan föreslår att enbart överskjutande eget kapital utöver "max"-riktnivån på 60 000 tkr återredovisas. Det innebär en återredovisning på 38 837 tkr från befolkningsramens egna kapital.

Intraprenader

Både positivt och negativt "ackumulerat resultat" i intraprenadverksamheterna ingår som en del av befolkningsramens egna kapital. Respektive intraprenadverksamhet har därmed möjlighet att balansera över- och underskott över årsskiften. Inom stadsdelsnämndens ram har fyra intraprenadverksamheter bedrivits under 2019 och samtliga bedöms ha en stabil ekonomisk ställning. Enligt anvisning för intraprenader ska deras ackumulerade resultat årligen redovisas i årsrapporten, vilket görs i tabellen nedan.

Eget kapital per 2019-12-31	tkr
Befolkningsramen	98 837
varav ackumulerat resultat för intraprenadverksamheter	3 790
varav Gerdas gård	1 393
varav Kvartetten	416
varav Granliden	1 382
varav Banko-, N dragspels- och Trumgatans BmSS	599

Resursnämndsuppgifterna

För resursnämndsuppgiften Frölunda kulturhus och bibliotek är det egna kapitalet i bokslutet 2 614 tkr. En överföring av verksamheten till Kulturnämnden har genomförts under 2019, vilket innebär att hela det egna kapitalet för resursnämndsuppgiften föreslås återredovisas.

För Ungdomars fritid innebär årets resultat på 108 tkr att det egna kapitalet är 1 299 tkr och stadsdelsnämnden föreslår, i enlighet med kommunfullmäktiges beslutade riktnivåer för eget kapital, en återredovisning av 99 tkr.

För LSS boende utanför Göteborg är det egna kapitalet 310 tkr, vilket är lägre än den undre riktnivån för verksamhetens omslutning. Med underskott under både 2018 och 2019 finns en fortsatt osäkerhet i om uppgiftens kostnader är i balans med budgetramen för 2020. Eftersom en brukare har avlidit under 2019 har dock det ekonomiska läget förbättrats inför 2020. Ingen justering av det egna kapitalet föreslås.

Hospice-verksamheten har en stor variation i behov och efterfrågan. Överskottet under 2019 gör att det egna kapitalet uppgår till 5 553 tkr. Nämnden föreslår en återredovisning motsvarande årets överskott på 3 353 tkr, vilket innebär att det återstående egna kapitalet blir 2 200 tkr i enlighet med riktnivåerna.

SDN Centrum

Befolkningsramen

Nämndens egna kapital uppgick vid årets början till 42 100 tkr för befolkningsramen. Årets resultat på + 7 351 tkr ökar det egna kapitalet som vid årets slut är 49 451 tkr.

I samband med omorganisationen 2011 reglerades de egna kapitalen för stadsnämnderna. Stadsdelsnämnden Centrum fick behålla 40 000 tkr i eget kapital. Kommunstyrelsen har i ett särskilt beslut angett riktvärden för nämndernas egna kapital. För Stadsdelsnämnden Centrum är detta riktvärde mellan 30 000 och 50 000 tkr för befolkningsramen under 2019.

Det främsta syftet med eget kapital är att det ska finnas en buffert för hastigt förändrade förutsättningar. Det ska också uppmuntra till ett långsiktigt effektivitetstänkande i verksamheterna.

Värdering av risker

Stadsdelen har en hög andel äldre i befolkningen. Denna trend förstärks framöver då antalet personer som är 80 år eller äldre ökar med 75 procent till år 2030. Det kommer ställa krav på välfärdssektorn med ökande behov av äldreboenden och sjukvård. Allt fler svårt sjuka vårdas idag hemma istället för på sjukhus. Hur samverkan mellan sjukvårdens huvudmän och resursfördelningen kring sjukvården utformas är en viktig framtidsfråga.

Bristen på äldreboenden i Göteborg bidrar till växande köer och det blir svårt att skapa en effektiv vård- och omsorgskedja med hög kvalitet. Förvaltningen har skrivit en begäran om förstudie till Lokalsekretariatet för nytt äldreboende i stadsdelen.

Det råder viss osäkerhet inom funktionshinderområdet kring resurstilldelning. I vissa fall kan ta två år för målgruppen att hanteras i stadens resurstilldelning. Om det sker en expansion kan detta leda till att förvaltningen behöver använda det egna kapitalet.

Verksamheten inom individ och familjeomsorgen är svårprognostiserad. Enskilda ärenden kan få påverkan på resultatet under perioder som inte alltid stämmer överens med budgetåret. Även hanteringen med schablonersättning för ensamkommande barn och unga utgör en risk, då det är problematiskt att hitta boendelösningar som ryms inom schablonersättningen.

Ovanstående är exempel på tillfälliga och hastiga förändringar som nämnden behöver ta hänsyn till i bedömningen av nivån på det egna kapitalet.

Slutsatser av värdering

I Kommunfullmäktiges budget fastställs årligen hur mycket nämnderna får använda av sina egna kapital. Även om nämnden har begränsade möjligheter att ta eget kapital i anspråk finns ett behov att även framöver kunna balansera stora och hastiga förändringar.

Stadsdelsnämndens Centrums egna kapital uppgick vid utgången av 2019 till 49 451 tkr, det ligger inom stadsdelens riktvärde. Bedömningen är att ingen justering av det egna kapitalet ska göras.

Resursnämndsuppgifterna

Nämnden har två resursnämndsuppdrag:

- Samordning funktionshinder, vilket innebär ansvar för det mobila fältteamet.
- Mottagningen för unga män, som riktar sig till unga män mellan 18–30 år i hela Göteborg och är en mottagning för frågor som rör sex, samlevnad och relationer.

Resursnämndsramen uppgick år 2019 till 2 396 tkr fördelat på dessa två uppdrag.

Utifrån uppdragets karaktär samt de behov som finns inom området, kan det vara rimligt att nämnden har ett eget kapital som uppgår till maximalt 300 tkr per uppdrag. Det innebär att nämnden återredovisar 142 tkr till kommunstyrelsen avseende uppdraget mobila fältteamet.

SDN Lundby

Befolkningsramen

Resultatet för 2019 innebär en förändring av det egna kapitalet med -3 466 tkr. Utgående balans för eget kapital 2019 uppgår till 12 109 tkr vilket är under riktvärdet på 30–50 miljoner kronor. Stadsdelsnämnden bör fortsätta arbete med ekonomisk restriktivitet och åtgärdsplan i syfte att på sikt återställa eget kapital inom riktvärdet.

Stadsdelsnämnden avser inte att återredovisa det egna kapitalet för befolkningsramen till kommunstyrelsen.

Resursnämndsuppgifterna

Resursbibliotek Hisingen

Resultatet för 2019 innebär en förändring av det egna kapitalet med -22 tkr. Utgående balans för eget kapital 2019 uppgår till 104 tkr. Med anledning av att resursnämndsuppdraget upphör föreslår stadsdelsnämnden att det egna kapitalet återredovisas till Kommunstyrelsen.

Ungdomssatsningen Hisingen

Resursnämndsuppdrag Ungdomssatsningen har, utifrån resultatet, ett sammanlagt eget kapital på 1 474 tkr som överstiger den rekommenderade övre gränsen på 1 200 tkr och därmed föreslås en återredovisning av eget kapital till kommunstyrelsen på 274 tkr.

SDN Majorna-Linné

Befolkningsramen

I ”Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning” som antogs av kommunfullmäktige den 8 september 2016 (H 2016:133) behandlas nämndernas ansvar att årligen aktivt värdera storleken på det egna kapitalet.

Stadsdelsnämnden inledde året med ett eget kapital på 36 160 tkr. För helåret redovisar nämndens befolkningsram ett överskott jämfört med budget på 26 653 tkr vilket motsvarar 2,2 procent av befolkningsramen. Till större del förklaras överskottet av positiva engångseffekter under året som inte direkt kan kopplas till den underliggande kostnadsnivån i sektorerna. Förvaltningen har under året vidtagit åtgärder för att nå en långsiktigt hållbar kostnadsnivå vilket gett resultat i form av lägre nettokostnadsutveckling inom framförallt Individ och familjeomsorg.

I och med årets resultat, vilket uppgick till 26 653 tkr, uppgår det utgående egna kapitalet till 62 813 tkr. Stadsdelsnämndens egna kapital har därmed förstärkts och ligger över rekommenderat intervall för en nämnd av Majorna-Linnés storlek. I stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning anges att en stadsdelsnämnd av Majorna-Linnés storlek bör ha ett eget kapital i storleksordningen 30 000 - 50 000 tkr. Stadsdelsnämnden föreslås därmed återredovisa till kommunstyrelsens överstigande kapital på 12 813 tkr. Förvaltningen gör bedömningen att det inte föreligger några särskilda skäl till att överstiga den nivå som anger i riktlinjerna.

Resursnämndsuppgifterna

Det utgående egna kapitalet uppgår i och med årets resultat på 162 tkr till 1 193 tkr. I stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning anges att en resursnämndsuppgift av denna storlek bör ha ett eget kapital i storleksordningen 800 - 1 200 tkr.

SDN Norra Hisingen

Befolkningsramen

Eget kapital är förvaltningens resultatöverskott från tidigare år och är tänkt att användas för att överbrygga hastigt förändrade förutsättningar i verksamheten, övergångskostnader eller kostnader av engångskaraktär.

SDN Norra Hisingen har vid utgången av 2019 ett eget kapital till en storlek av 45,4 mkr. Ökningen jämfört med ingående balans motsvarar årets resultat. Nämndens egna kapital ligger därmed i linje med stadens gällande regelverk. En stadsdel i Norra Hisingens storlek bör ha ett eget kapital på mellan 30 till 50 mkr.

SDN Västra Göteborg

Befolkningsramen

Nämndernas möjligheter att nyttja eget kapital för 2019 har endast kunnat ske efter särskild prövning av Kommunstyrelsen.

Enligt stadens gällande regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning ligger riktnivån för storleken på det egna kapitalet för stadsdelen i intervallet 30-50 mnkr.

Det egna kapitalet uppgick vid ingången av året till 18,8 mnkr för befolkningsramen, vilket innebär att eget kapital understiger riktnivån för 2019. På grund av det ekonomiskt

ansträngda läget har stadsdelen under 2020 inte budgeterat för ett återställande av eget kapital till riktnivån. Överskottet under 2019 om 6,0 mnkr innebär dock att det egna kapitalet delvis återställs.

Under 2020 anger riktlinjerna att nämnderna får nyttja eget kapital motsvarande 0,5 procent av kommunbidraget, vilket beräknas till ca 6 mnkr.

Resursnämndsuppgifterna

Resursnämndsuppdraget Döv och Hörsel överfördes i samband med bokslutsberedningen 2018 till Grundskoleförvaltningen, med ett eget kapital om 1,7 mnkr.

Resursnämndsuppdraget Leader+ har överfört till befolkningsramen under 2019. Eget kapital motsvarande 0,3 mnkr kommer fastställas av SLK i samband med bokslutsberedningen 2019 och överförs till befolkningsramens egna kapital.

SDN Västra Hisingen

Befolkningsramen

Den av kommunfullmäktige beslutade riktnivån för storleken på det egna kapitalet ligger i intervallet 30 - 60 Mkr. I budget 2019 värderade stadsdelsnämnden att det finansiella målet för eget kapital är minst tre procent av kommunbidraget (sett över en fyraårsperiod).

Det egna kapitalet uppgår till 67,2 Mkr efter disposition av medel till årets underskott om 8,9 Mkr och motsvarar därefter 5,2 procent av kommunbidraget. Det egna kapitalet ligger inom det av kommunfullmäktige angivna intervallet och stadsdelsnämnden behöver inte besluta om någon återställning av det egna kapitalet.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta, utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv för verksamheten, att kvarstå vid 2018 års bokslutsvärdering om att det egna kapitalet lägst ska uppgå till 40 Mkr.

Under löpande budgetår kan stadsdelsnämnden själv besluta om att ianspråka eget kapital upp till 0,5 procent av kommunbidraget/omslutningen, vilket för budgetår 2020 motsvarar 6,5 Mkr. Om nämnden vill disponera mer måste det godkännas av kommunstyrelsen.

Det egna kapitalet ska användas till att behålla rätt kvalitet i verksamheten genom att överbrygga hastigt förändrade förutsättningar, finansiera övergångskostnader och fördyringar i samband med lokalförändringar samt täcka kostnader av engångskaraktär.

Resursnämndsuppgifterna

Stadsdelen Västra Hisingen saknar resursnämndsuppdrag, därmed utgår värdering av eget kapital för en sådan verksamhet.

SDN Örgryte-Härlanda

Befolkningsramen

Budgeterat resultat uppgår till noll för 2019 efter beslut i kommunstyrelsen om att Örgryte Härlanda befrias från att återställa 2018 års negativa egna kapital (-17,9 mkr) samt dispens från att återställa detta under 2019.

Resursnämndsuppgifterna

I oktober hemställde SDN Örgryte Härlanda till kommunstyrelsen om att få nyttja eget kapital för förväntat negativt resultat 2019 på -0,6 mkr angående resursnämndsuppdraget Äldreboendesamordning.

SDN Östra Göteborg

Befolkningsramen

Ekonomi i balans - stadsdelen ska behålla en styrka i ekonomin så att den kännetecknas av långsiktighet och uthållighet

En ekonomi i balans tillsammans med ett eget kapital som buffert bidrar till en stabilitet och trygghet för såväl boende som medarbetare i Östra Göteborg. För att åstadkomma god ekonomisk hushållning krävs att alla arbetar aktivt för en ekonomi i balans, effektivt resursutnyttjande och en rättvisande ekonomisk bild. Det krävs dessutom att förvaltningen är uppmärksam på behovs- och befolkningsförändringar samt andra omvärldsförändringar som påverkar verksamheten. Det egna kapitalet ska enligt stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning uppgå till minst 40 000 tkr för att kunna hantera oförutsedda händelser och tillgodose brukarnas behov samt behålla upparbetad kvalitet.

2018 ökade stadsdelsnämndernas ekonomiska risk utifrån att sektor utbildning bildade egna nämner och att som följd en relativt sett större andel av de totala nettokostnaderna nu styrs av myndighetsutövning.

Förvaltningen började 2019 med ett eget kapital på 90 000 tkr. Ett resultat som överstiger "riktnivå max" för eget kapital i Östra Göteborg. SDN Östra Göteborg har en riktnivå max på 80 000 tkr. Förvaltningens resultat för 2019 är positivt på cirka 36 000 tkr. Det innebär att då förvaltningen redan uppnått maxnivå på det egna kapitalet föreslås att det överskjutande beloppet återbetalas till staden enligt riktlinjerna i "Göteborgs stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning".

Resursnämndsuppgifterna

Förvaltningens resursnämndsuppdrag består 2019 av Radar 72. Även inom förvaltningens resursnämndsuppdrag verkar man för en långsiktig planering där det gäller att kunna hantera oförutsedda händelser och tillgodose befolkningens behov samt behålla upparbetad kvalitet. Detta kan förvaltningen göra med en ekonomi i balans tillsammans med ett eget kapital.

Resursnämndsuppdragets egna kapital för Radar 72 uppgår till 300 tkr. Riktlinjerna för resursnämndsuppdragets egna kapital är 100-300 tkr, vilket innebär att förvaltningen redan nått riktnivå max. Förvaltningen förespråkar dock att få behålla årets överskott inom resursnämndsuppdraget på 490 tkr och tillföra det till det egna kapitalet.

Enligt riktlinjerna i "Göteborgs stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning" framgår att ett resursnämndsuppdrag med ett nämndbidrag på 0 - 5 mkr har en riktnivå max på 300 tkr i eget kapital. Ett resursnämndsuppdrag med ett nämndbidrag på 5 - 19 mkr har en riktnivå max på 1 200 tkr. Radar 72 har ett nämndbidrag nära nästkommande gräns (4 455 tkr) och därmed anser förvaltningen att resursnämndsuppdraget rimligen behöver tryggheten av att behålla ett större eget kapital inför ett år med stor omorganisation och turbulens.

Kulturhus Bergsjön har inte sedan 2014 haft något resursnämndsbidrag. Kulturhuset i Bergsjön kommer från och med 2020 att utgöra resursnämndsuppgift, men utan nämndbidrag.

Förskolenämnden

Det huvudsakliga syftet med nämndens eget kapital är att möjliggöra långsiktigt ekonomiskt tänkande i verksamheten så att hastigt förändrade förutsättningar kan hanteras. Nämnden kan besluta om att ta eget kapital i anspråk.

Nämnden bör sträva efter att ha ett eget kapital i nivå som motiveras utifrån verksamheten och de förutsättningar under vilken nämnden verkar. Nämnden ska därför årligen aktivt värdera den egna verksamheten utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och skriftligen motivera en rimlig nivå på eget kapital. Eget kapital som överstiger denna nivå ska återredovisas till kommunstyrelsen. I detta sammanhang ska nämnden beakta de av kommunfullmäktige beslutade riktnivåer som gäller för samtliga nämnder.

När förskoleförvaltningen bildades fick förvaltningen ett tilldelat eget kapital på 70 mkr. Förvaltningens resultat för 2018 var 38,6 mkr, vilket innebär att det utgående egna kapitalet skulle varit 108,6 mkr. Den beslutade riktnivån för eget kapital för förskoleförvaltningen är 60-80 mkr, vilket innebär att förvaltningen fick lämna tillbaka 28,6 mkr till staden och det egna kapitalet fastställdes till 80 mkr.

Förskoleförvaltningen gör bedömningen att eget kapital bör vara mellan 90 – 110 mkr. Det skulle utgöra cirka två procent av kommunbidraget, vilket stämmer överens med övriga riktnivåer för stadens förvaltningar. Denna nivå krävs för att hantera framtida risker i form av förändringar av antal barn i verksamheten, behovsförändringar och konjunkturförändringar.

Utöver ovanstående har ytterligare risker identifierats som kan få större ekonomiska effekter under 2020 för förskoleförvaltningen:

- Överskjutande av kostnader från lokalförvaltningen avseende; ny hyresmodell för lokalhyror, evakuering samt rivningskostnader.
- Förskoleförvaltningen har endast budgeterat för 90 miljoner kronor för kungemensamma tjänster. Intraservice har informerat att de kommer att fakturera förskoleförvaltningen 110 miljoner kronor under 2020. Intraservice har historiskt sett inte förbrukat de resurser de tilldelats utan istället återbetalat pengar i slutet på året.

Årets resultat innebär att ingen ytterligare avsättning till eget kapital kan ske.

Grundskolenämnden

Det huvudsakliga syftet med nämndens eget kapital är att möjliggöra långsiktigt ekonomiskt tänkande i verksamheten så att hastigt förändrade förutsättningar kan överbryggas. Nämnden kan besluta om att ta eget kapital i anspråk.

Nämnden bör sträva efter att ha ett eget kapital i nivå som motiveras utifrån verksamheten och de förutsättningar under vilken nämnden verkar. Nämnden ska därför årligen aktivt värdera den egna verksamheten utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och skriftligen motivera en rimlig nivå på eget kapital. Eget kapital som överstiger denna

nivå ska återredovisas till kommunstyrelsen. I detta sammanhang ska nämnden beakta de av kommunfullmäktige beslutade riktnivåer som gäller för samtliga nämnder.

När grundskoleförvaltningen bildades fick förvaltningen ett tilldelat eget kapital på 70 mnkr. Förvaltningens resultat för 2018 var 88,2 mnkr, vilket innebär att det utgående egna kapitalet skulle varit 158,2 mnkr. Den beslutade riktnivån för eget kapital för grundskoleförvaltningen är 60-80 mnkr, vilket innebär att förvaltningen fick lämna tillbaka 78 mnkr till staden och det egna kapitalet fastställdes till 80 mnkr.

Grundskoleförvaltningens bedömning av eget kapital är att det bör vara mellan 140-160 mnkr. Det skulle utgöra cirka två procent av kommunbidraget, vilket stämmer överens med övriga riktnivåer för stadens förvaltningar. Denna nivå krävs för att hantera framtida risker i form av volymförändringar, behovsförändringar, reinvesteringar och konjunkturförändringar samt uppbyggnaden av en ny grundskoleförvaltning.

Utöver ovanstående har ytterligare risker identifierats som kan få ekonomiska effekter upp till 210 mnkr under 2020 för grundskoleförvaltningen:

- Mottagande och implementering av internservice organisation från stadsdelsförvaltningarna
- Överskjutande av kostnader från andra förvaltningar såsom; ny hyresmodell för lokalhyror, evakuering och rivnings kostnader samt simundervisning.

Grundskoleförvaltningen bedömer att det egna kapitalet för 2019 ska fastställas till 86 mnkr enligt motiveringen ovan.

Arkivnämnden

Vid utgången av 2019 har Arkivnämnden ett eget kapital på 10 042 tkr. Riktvärdet för en nämnd med Arkivnämndens omsättning är mellan 3 500 och 4 500 tkr. Det kan följaktligen konstateras att nämndens egna kapital överskrider riktvärdet.

Storleken på nämndens egna kapital diskuterades senast vid den årliga budgetdialogen mellan Göteborgs Stad, Västra Götalandsregionen och Arkivnämnden den 26 januari 2018. Denna dialog genomfördes inte under 2019 men avses genomföras inför budget 2021 under februari 2020.

Då nämnden står inför ett stort utvecklingsarbete av system för bevarande där kostnaderna är svåra att beräkna beslutade bokslutsberedningen för 2017 och 2018 att Arkivnämnden fick behålla ett eget kapital om 8 000 tkr. Bokslutsberedningen beslutade även dessa år att nämnden fick ta i anspråk 6 000 tkr av detta egna kapital utan ytterligare beslut i kommunstyrelsen.

Bokslutsberedningen beslutade vidare att 3 732 tkr skulle återredovisas för 2018 till huvudmännen enligt gängse 60/40-fördelning.

Dessa förhållanden har inte förändrats på ett sådant sätt att anledning finns att göra en annan bedömning än vad som gjorts tidigare. Arkivnämnden har därför i december 2019 till Kommunstyrelsen inkommit med en hemställan att under 2020 disponera 4 000 tkr av det egna kapitalet för arbetet med att utveckla system för bevarande för att säkerställa att arbetet kan slutföras under 2020.

Mot denna bakgrund föreslår Arkivnämnden att 2 042 tkr återredovisas till huvudmännen enligt 60/40-fördelningen.

Byggnadsnämnden

Ett eget kapital kan efter särskilda beslut möjliggöra finansiering av uppkomna kostnader för vissa förekommande driftsstörningar/variationer i verksamheten, störningar av extraordinär omfattning samt planerade satsningar av engångskaraktär i verksamheten. Även förhållanden som står utanför nämndens kontroll kan medföra ökade kostnader med behov av ekonomisk beredskap för nämnden.

Enligt stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning (GKH 2019:164) ska samtliga nämnder värdera det egna kapitalets storlek och ta ställning till om det egna kapitalet uppgår till ett belopp som över- eller understiger önskvärd nivå.

Kommunfullmäktiges rekommenderade nivåer för nämndernas egna kapital är till del vägledande i arbetet med att värdera det egna kapitalets storlek tillsammans med behovet av att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling. Det är möjligt för nämnden att argumentera för ett behov av ett större eget kapital än rekommenderade nivåer om detta kan anses befogat utifrån nämndens verksamhet och finansiella riskexponering. Intervallet för rekommenderad nivå på det egna kapitalet för byggnadsnämnden, baserat på förvaltningens omsättning, uppgår till mellan 12,5 mkr och 17,5 mkr.

Vid utgången av 2019 uppgick det samlade egna kapitalet för byggnadsnämnden till 20,8 mkr (12,4). Förvaltningen kan konstatera att nämndens egna kapital ligger något över det intervall för eget kapital som kommunfullmäktige beslutat om. I nedanstående diagram framgår det egna kapitalets utveckling under perioden 2012–2019.

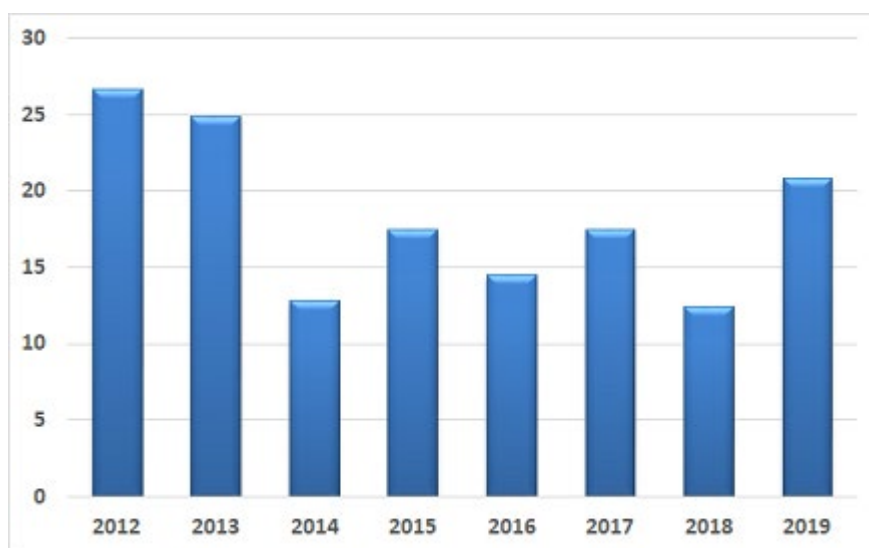

Diagram: Det egna kapitalets utveckling 2012–2019

Det främsta syftet med att inneha en viss nivå på det egna kapitalet består av att säkerställa en fortsatt hög framdrift inom verksamheten för att nämnden och staden på ett effektivt ska kunna arbeta för att minska bostadsbristen, hålla tidplaner för andra stora stadsutvecklingsprojekt samt kunna vara delaktig i kommunövergripande arbete. En väl genomarbetad planering i arbetet med att utveckla staden kan medföra betydande positiva effekter såväl för genomförandefasen som efter färdigställd byggnation, den kan också leda till en optimering av stadens möjligheter att erhålla intäkter vid markförsäljning och annan upplåtelse av mark. Förvaltningens bedömning är att ett eget kapital i det övre

rekommenderade intervallet eller något däröver kan anses motiverat mot bakgrund av att delar av verksamhetens intäkter kan variera naturligt över tid.

Förvaltningen önskar en större möjlighet att balansera resultat mellan åren i enlighet med det verktyg som eget kapital syftar till att vara inom traditionell ekonomistyrning. En möjlighet för nämnderna att på eget initiativ kunna använda eget kapital bör eftersträvas. Detta innebär också en möjlighet för en nämnd att vid behov kunna underbalansera en budget för att återställa det egna kapitalet vid en senare tidpunkt.

Vid en betraktelse av resultatutvecklingen under perioden 2012–2019 kan förvaltningen konstatera att verksamheten, trots ekonomisk styrning, genererat såväl över- som underskott under perioden. Under den berörda perioden har det funnits ett behov av att redan tidigt på året vidta åtgärder vid flera tillfällen. Detta trots att det samlade resultatöverskottet under perioden varit positivt och uppgått till 23,0 mkr. Detta visar på potentialen i något förändrade principer för användningen av eget kapital.

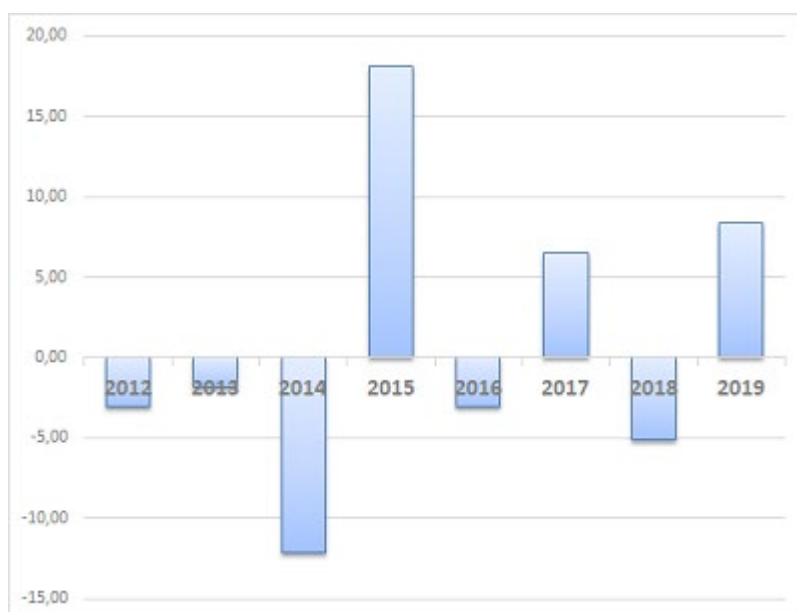

Diagram: Resultatutveckling 2012-2019

Aktuell storlek på det egna kapitalet vid utgången av 2019 överskrider något rekommenderat intervall. Då förvaltningen inte ser någon tydlig kostnadsökning inom verksamheten, och samtidigt har svårt att prognostisera någon intäktsminskning, föreslår förvaltningen en återredovisning av det egna kapitalet, till del det överstiger rekommenderad övre nivå, till kommunstyrelsen. Kvarvarande eget kapital får anses vara på en sådan nivå att det finns en viss ekonomisk beredskap att klara variationer avseende förvaltningens intäktsutveckling för enskilda år och för att säkerställa en framdrift inom förvaltningens samtliga verksamhetsområden.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens utgående egna kapital per 2019-12-31 uppgår till 9,9 miljoner kronor inklusive det negativa resultatet för verksamheten med nyanlända. Enligt beslut i kommunstyrelsen (KS 2016-11-23 dnr 1294/16) får fastighetsnämnden ansöka i bokslutsberedningen om ersättning för sina nettokostnader för arbetet med nyanlända. Beräknat utgående eget kapital exklusive nettokostnader för nyanlända är +27,9 miljoner kronor.

I ”Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning” behandlas nämndernas ansvar att årligen aktivt värdera storleken på det egna kapitalet i 20§. Det huvudsakliga syftet med nämndens egna kapital är att möjliggöra ett långsiktigt ekonomiskt tänkande i verksamheten så att hastigt förändrade förutsättningar kan överbryggas. Nämnden ska årligen värdera en rimlig nivå på det egna kapitalet som speglar nämndens specifika riskbild, så kallad nämndrisk. Kommunen centralt ansvarar för risker därutöver, dvs. kommunrisker. I reglerna anges rekommenderade riktnivåer med intervall för nämndernas egna kapital i relation till omslutning. Fastighetsnämndens omslutning är nu i ett högre intervall För fastighetsnämnden del har omslutningen exklusive reavinster, resultat av markexploatering, tomträtter och verksamhet för nyanlända ökat. Detta innebär att den av kommunstyrelsens högsta rekommenderade nivån i aktuellt intervall är 25 miljoner kronor. (tidigare 17,5). Då nämnden i budget 2020 har fått information om att nettokostnaderna för nyanlända skall hanteras inom nämnden och inte i bokslutsberedningen ökar såväl omslutningen och riskerna ytterligare varför det är rimligt att det egna kapitalet justeras till den högre nivån 25 miljoner kronor.

Fastighetsnämnden har att utöva den formella ägarrollen för all kommunal mark utanför bolagssektorn. Med anledning av att kommunen har ett mycket stort markinnehav, finns betydande risk för oförutsedda händelser, t.ex. skred, ras och naturkatastrofer, vilka kan medföra stora kostnader. Detta förutsätts vara en kommunrisk. Utrymme för sådana kostnader kan inte, med någon rimlig precision, avsättas i fastighetsnämndens budget. Kostnaderna är svåra att uppskatta för så stora arealer som det är fråga om.

Det finns också en risk att projekteringskostnader behöver tas på resultatet. Detta på grund av att kontoret, för att få en snabbare start på genomförandet av exploatering, beställer projektering av allmän plats innan detaljplanen vunnit laga kraft. Kostnaden behöver tas på resultatet om detaljplanen inte skulle vinna laga kraft efter ett eventuellt överklagande. Sannolikheten är inte hög men konsekvensen kan bli stor beroende på kostnaden för projekteringen. Även detta förutsätts vara en kommunrisk då risken och kostnaderna är svåra att uppskatta samt att reavinster och resultat av markexploatering inte tillfaller nämnden utan levereras in till kommuncentrala poster.

Resultatet för 2019 förutsatt att nettokostnaden för verksamhet för arbetet med nyanlända regleras i bokslutsberedningen, ökar det egna kapitalet med 10,4 miljoner kronor. Fastighetsnämnden föreslås att återredovisa 2,924 miljoner kronor av det utgående egna kapitalet så att nivån justeras till den av kommunstyrelsen rekommenderade högsta nivån för eget kapital. Nämnden föreslås också ansöka om kompensation för 2019 års nettokostnader för nyanlända om 18,056 miljoner kronor.

Idrotts- och föreningsnämnden

De av kommunstyrelsen rekommenderade nivåerna på det egna kapitalet innebär för idrotts- och föreningsnämnden minst 15 och högst 25 mnkr. Förvaltningens bedömning är att riskerna på årsbasis ligger inom detta intervall då det är mindre sannolikt att samtliga risker inträffar samtidigt. Riskbedömningen avser fem områden: borgensåtaganden, taxor/avgifter, energikostnader, bränder/skadegörelse/driftsstörningar och övrigt/ospecificerat.

Resultatet för 2019 uppgår till 5,8 mnkr. Det ingående egna kapitalet 2019 uppgår, efter justeringar, till 25 miljoner kronor. Det innebär att det egna kapitalet i detta bokslut

uppgår till 30,8 mnkr. I enlighet med kommunfullmäktiges anvisningar ska då 5,8 mnkr återredovisas.

Intraservice

Det egna kapitalets storlek är avgörande för den rörelsefrihet som nämnden kan ha över tiden. Nämnden för Intraservice egna kapital uppgår efter 2019 till 11 miljoner kronor vilket motsvarar 1 procent av den totala omsättningen.

Det egna kapitalet är tänkt till att kunna trygga verksamheterna vid tillfälliga och hastiga förändringar avseende uppdraget där finansiering inte alltid följer med. Det egna kapitalet är även tänkt att kunna användas för att göra engångssatsningar i verksamheten.

Kommunledningen

En nämnd ska årligen i samband med bokslutet värdera den egna verksamheten utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och motivera rimlig nivå på det egna kapitalet. Enligt stadens rekommenderade nivåer för eget kapital ligger bör kommunledningens nivå ligga i intervallet 9,0 mnkr till 11,0 mnkr. Kommunledningens bokslut innehåller verksamheter av olika karaktär och med olika risker. I basverksamheten finns den politiska organisationen och tjänstepersonsorganisationen på stadsledningskontoret. Dessutom finns tidsbegränsade uppdrag och projekt med varierande omfattning från år till år. Vid värdering av nämndrisken exkluderas kommuncentrala poster och samordningsuppdrag där stadsledningskontoret har full intäktsfinansiering.

Mot bakgrund av nämndrisken har kommunstyrelsen årligen beslutat att rimlig nivå för eget kapital hos kommunledningen är 8,0 mnkr. För kommunledningen kan finansieringsbehov av eget kapital uppstå för pucketkostnader och omställning, vid överföring av verksamhet och vid minskade ramar. Omfattande uppdrag från kommunfullmäktige och kommunstyrelsen och förseningar som sträcker sig över årsskiftet i uppdrag med tidsbegränsad finansiering är annars de främsta motiven för kommunstyrelsen att besluta om användning av eget kapital. Det egna kapitalet uppgår till 35 497 tkr i bokslutet 2019. För att komma till nivå 8 000 tkr i eget kapital kommer kommunledningen i bokslutsberedningen för 2019 att återredovisa överskottet på 27 497 tkr.

Kretslopp och vattennämnden

VA-verksamheten

Det egna kapitalet för VA-verksamheten uppgår vid utgången av räkenskapsåret 2019 till 27,2 mkr (29,4 mkr i budget) när resultatavvikelsen om -2,2 mkr lagts till. Enligt budgetriktlinjerna är rekommenderad nivå för det egna kapitalet i en verksamhet med VA-verksamhetens storlek ett eget kapital på mellan 25,0 och 35,0 mkr. Det egna kapitalet ligger per 31 december 2019 inom det rekommenderade spannet. Enligt lagen om allmänna vattentjänster är det egna kapitalet att betrakta som skuld till abonnenterna och ska helst vara noll. Då vi nu har ett eget kapital eller skuld till abonnenterna ska en plan finnas för återföring av detta kapital till abonnenterna, vilket har tagits hänsyn till i kommande års budget. Mot bakgrund av de risker som finns i verksamheten genom till exempel oförutsedda händelser i driftverksamheten eller externt påkallade kostnadsökningar av olika karaktär är storleken på det egna kapitalet dock på en rimlig nivå. Stora olyckor eller kraftig nederbörd kan också medföra sådana kostnader att nämndens egna kapital inte räcker till att täcka dessa kostnader. I samband med

framställan om taxefinansiering tas alltid i beaktande att det egna kapitalet ska återställas inom skälig tid. Den avvikelser om 2,2 mkr mot budgeterat resultat som nu uppstått ska hanteras av VA-verksamheten. En åtgärdsplan är framtagen innebärande kostnadsbesparingar och omprioriteringar inom planerade underhållsåtgärder kopplat till drift under år 2020.

Avfallsverksamheten

Det egna kapitalet för avfallsverksamheten uppgår vid utgången av räkenskapsåret 2019 till 74,2 mkr (57,1 mkr i budget). Enligt budgetriktlinjerna är ett rekommenderat intervall på det egna kapitalet 12,5-17,5 mkr för en verksamhet med avfallsverksamhetens storlek. Då osäkerheterna kring avfallsverksamhetens kostnader för de närmaste åren är fortsatt stora finns det behov av ett eget kapital för att klara negativa utfall. Ett visst positivt eget kapital innebär att verksamheten inte riskerar att behöva göra ingrepp som påverkar leveranskvalitet. I samband med framställan om taxefinansiering tas alltid i beaktande att det egna kapitalet ska återställas inom skälig tid. I budgeten för år 2020 ingår resurser ur det egna kapitalet.

Återbruket

Det egna kapitalet för återbruksverksamheten uppgår vid utgången av räkenskapsåret 2019 till 1,5 mkr (1,5 mkr i budget). Intervallet för återbruksverksamheten är enligt budgetriktlinjerna för det egna kapitalet 0,8 – 1,2 mkr baserat på att omsättningen varit mellan 5 och 19 mkr. Återbrukets omsättning ligger över 5 mkr för 2019 och det egna kapitalet uppgår till 1,5 mkr. Återbrukets egna kapital ligger på en rimlig nivå utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv för verksamheten samt med tanke på de utmaningar verksamheten står inför under år 2020.

Kulturnämnden

Syftet med nämndens eget kapital är att möjliggöra ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv i verksamheten för att kunna möta oförutsedda händelser utan att ordinarie verksamhet behöver påverkas i en kortsiktig och ej önskvärd riktning. Nämnden bör sträva efter att ha eget kapital på en nivå som kan motiveras utifrån de risker som finns i verksamheten, så kallade nämndrisker.

För facknämnder med ett kommunbidrag på mellan 500 - 750 miljoner kronor är nuvarande rekommenderad riktnivå för eget kapital 15 - 25 miljoner kronor. Nämndens eget kapital i 2019 års bokslut uppgår till 18,8 miljoner kronor och ligger därmed 3,8 miljoner kronor över den nedre riktnivå.

Ansvar för stadsdelsbiblioteken överfördes till kulturnämnden den 1 april 2019 och en ekonomisk reglering gällande kommunbidrag gjordes mellan stadsdelsnämnderna och kulturnämnden men inget eget kapital tillfördes kulturnämnden. Eftersom nämndens ansvar har utökats med fler verksamheter och både omsättning och kommunbidrag ökar bör kulturnämnden utvärdera hur stort det egna kapitalet ska vara utefter de risker kulturnämnden ansvarar för och kommer att ansvara för framöver.

En tydlig risk som identifierats är Higabs aviserade hyreshöjningar, vilka innebär hyresökningar utöver den indexuppräknings som nämnden tidigare fått ersättning för enligt stadens budgetmodell. En annan risk är ökade hyreskostnader för om- och tillbyggnad av nämndens kulturinstitutioner. Flera verksamheter har en hög självfinansieringsgrad, vilket är en risk i sig eftersom verksamheten är beroende av externa intäkter för att täcka fasta kostnader. Att de regionala bidragen till stadens museer

minskat över tid ökar risken ytterligare.

I budget 2020 beslutade kulturnämnden att ianspråka eget kapital motsvarande 2,2 miljoner kronor för att få en budget i balans. Eftersom nämndens årsomslutning och ansvarsområde förväntas utökas till 2021 med fler verksamheter bör kulturnämnden arbeta för att stärka det egna kapitalet.

Lokalnämnden

Enligt stadens riktlinjer bör lokalnämndens egna kapital ligga inom intervallet 60–80 miljoner kronor. Lokalnämndens egna kapital uppgår per 2019-12-31 till 32,1 miljoner kronor (2018-12-31: 63,3 miljoner kronor).

Riskbedömning av nämndrisker

Lokalförvaltningen bedömer detta som en alltför låg nivå. Bedömning av storleken på eget kapital har skett enligt följande. Inom förvaltningens verksamhet finns ett antal poster som hastigt kan förändra de ekonomiska förutsättningarna:

- Energiprisutveckling/energianvändningen: 10–25 mnkr/år
- Skador: 10–15 mnkr/år
- Försäkringsersättningar: 10 mnkr/år
- Snö- och halkbekämpning: 5 mnkr/år

Nedskrivningsbehov: 20-30 mnkr/år

Inträffar ett värsta scenario med onormalt kallt väder och mycket snö i början och slutet av året samt en oväntat negativ utveckling av skador kan nämndens egna kapital snabbt reduceras. Lokalnämndens ekonomi medger inte en återuppbyggnad av det egna kapitalet utan att detta sker på bekostnad av oönskade effekter på fastigheterna eller oönskade konsekvenser för nämndens hyresgäster.

Utifrån att lokalnämnden i samband med budgetarbetet inför 2020 fick besked om att finansieringen av de så kallade investeringsrelaterade driftskostnaderna (evakuerings-, rivnings- och utrangeringskostnader i samband med större till-, om- och nybyggnationer) ska bäras av de beställande nämnderna, utgår dessa poster ur förvaltningens riskbedömning.

Lokalförvaltningen bedömer att ränterisken utgör en kommunrisk som kommunen centralt tar ansvar för.

Kostnader för kommunstyrelsen att överväga i bokslutsberedningen

Nedskrivningen av Gårdstensskolan

Lokalförvaltningen kommer att föreslå lokalnämnden att begära kompensation för nedskrivningskostnaderna för Gårdstensskolan på 24 miljoner kronor. Frågan hanteras i samband med stadens centrala bokslutsberedning.

Ofinansierade investeringsrelaterade driftskostnader

I samband med kommunstyrelsens sammanträde den 29 maj 2019 beslutades utifrån ett yttrande från demokraterna att ge stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram underlag för avräkning av ofinansierade driftskostnader till följd av stadens beställningar av ny-, om- och tillbyggnader. Dessa kostnader uppgår till 131,8 miljoner kronor enligt följande:

- Evakueringskostnader: 53,3 miljoner kronor
- Rivnings kostnader: 12,5 miljoner kronor
- Av etableringskostnader: 8,5 miljoner kronor

- Utrangeringskostnader: 33,5 miljoner kronor
- Nedskrivningskostnader: 24,0 miljoner kronor

Lokalnämnden har finansierat dessa kostnader trots att 107 miljoner kronor av dem var obudgeterade och därmed helt ofinansierade. För att klara detta och styra mot en driftsekonomi i balans 2019 har lokalnämnden ställt in planerade underhållsåtgärder till ett värde av 75 miljoner kronor. För att kunna återställa de negativa konsekvenserna som de inställda åtgärderna lett till, för lokalernas funktionalitet och användbarhet, behöver lokalnämndens egna kapital förstärkas med motsvarande 75 miljoner kronor.

Miljö- och klimatnämnden

Miljö- och klimatnämnden omsätter cirka 150 miljoner kronor om året. Enligt stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning bör nämndens egna kapital ligga inom intervallet nio till elva miljoner kronor. Vid utgången av 2019 uppgick det egna kapitalet till 9 481 tkr.

Det huvudsakliga syftet med nämndernas egna kapital är att möjliggöra ett långsiktigt ekonomiskt tänkande i verksamheten så att hastigt förändrade förutsättningar kan överbryggas.

Nämndens myndighetsutövning (livsmedelskontroll och miljötillsyn) finansieras till stor del med avgifter enligt fastställda taxor. En tänkbar risk är att kontroll- och tillsynsavgifter av olika anledningar inte kan debiteras i budgeterad omfattning, vilket skulle innebära att personalkostnader behöver finansieras med eget kapital. Kostnaden (lönekostnader och OH) för en årsarbetare beräknas schablonmässigt till cirka en miljon kronor. Nämnden bedömer att det behövs en reserv på ett par miljoner kronor för att möta den risken.

Nämnden har i kommunfullmäktiges budget för 2020 fått i uppdrag att införa debitering efter utförd tillsyn och kontroll istället för som nu där vissa delar debiteras i förskott. En sådan efterhandsdebitering skulle kunna medföra lägre avgiftsintäkter, åtminstone initialt.

Kostnader för intensifierad verksamhetsutveckling, inklusive ökad digitalisering, och lokalförändringar/-förbättringar för att stimulera nya och effektivare arbetssätt pågår och kan komma att kräva finansiering genom inanspråktagande av eget kapital. De största ekonomiska riskerna är kopplade till framtida lokalbehov, både vad avser utrymme och utformning.

Den del av nämndens uppdrag som inte är lagstyrda kan variera över tid, i inriktning och i omfattning. För att kunna hantera dessa variationer behöver det finnas en viss flexibilitet i förvaltningens organisation. Nämnden kan komma att behöva hantera omställningar och kostnader som är förenade med dessa.

Mot bakgrund av ovanstående anser miljö- och klimatnämnden att det nuvarande egna kapitalet, som uppgår till 9 481 tkr efter 2019 års resultat, ligger på en rimlig nivå. Därför sker ingen återredovisning.

Nämnden för Arbetsmarknad och Vuxenutbildning

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildnings egna kapital uppgår, i bokslut 2019 till KSEK 56 277 vilket motsvarar 6,0 procent av nämndens beslutade bruttoomsättning i budget 2020 eller 8,1 procent av nämndens kommunbidragsram för 2020.

Om de förutsättningar och antaganden som gjordes i samband med budgetarbetet för 2020 gäller respektive är korrekta, så anser nämnden att nivån eget kapital ska ligga kvar på den nivå som beslutades om inför 2019 d v s KSEK 30 000.

Detta innebär att årets resultat KSEK 26 277 återredovisas till kommunstyrelsen.

Nämnden för Inköp och Upphandling

Inköp och upphandling har från föregående år ett eget kapital på 4,5 miljoner kronor. Det huvudsakliga syftet med nämndernas egna kapital är att möjliggöra ett långsiktigt ekonomiskt tänkande i verksamheten, så att hastigt förändrade förutsättningar kan överbryggas. Nämnden ska årligen värdera verksamheten utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och utifrån riskbilden motivera en rimlig nivå på det egna kapitalet. Rekommenderad riktnivå för eget kapital för en förvaltning med Inköp och upphandlings omsättningsstorlek är 3,5 - 4,5 miljoner kronor.

Riskbedömning

En höjning av kostnaderna som en följd av utveckling av nya uppdrag och funktioner har lett till att de ekonomiska marginalerna är mindre än tidigare. Nämnden har inget kommunbidrag 2020 och därmed ingen del i finansieringen som är fast, vilket också är en osäkerhetsfaktor. Intäkterna, tillika nämndens finansiering, kan avvika såväl uppåt som nedåt under budgetåret.

Den största ekonomiska risken är fluktuation i provisionsintäkter. Omfattningen av dessa intäkter påverkas av flera faktorer såsom eventuell avtalslöshet på grund av överprövningar men framför allt omfattning av beställningar på ramavtal. Beställningarna kan i sin tur påverkas av det allmänna ekonomiska läget i kommunens verksamheter.

Utöver osäkerheten i provisionsintäkter finns också två andra osäkerheter värda att nämna. Intäkter i form av utförda konsulttjänster inom staden är en ökande del av nämndens finansiering. Eftersom förvaltningens tjänsteutbud har utökats och är under utveckling, finns en osäkerhet kring i vilken omfattning intäkterna av dessa konsultuppdrag ökar under kommande år. På kostnadssidan finns som alltid också en osäkerhet kring personalkostnaderna då avgångar, vakanser, rekryteringar och omfattningen av frånavaro kan påverka kostnaderna en hel del i en nämnd av Inköp och upphandlings storlek.

2019 års resultat på +2,2 miljoner kronor innebär att det egna kapitalet för närvarande är drygt 6,7 miljoner kronor.

Utifrån riskbedömningen ovan förslås ett oförändrat eget kapital på 4,5 mkr och därmed en återredovisning till kommunstyrelsen på 2,2 mkr (exakt belopp 2 219 843,06 kronor).

Nämnden för Konsument- och Medborgarservice

Nämndens egna kapital vid årsskiftet uppgår till cirka 9,7 miljoner kronor efter ett resultat på 1 326 000 kronor. Det egna kapitalet motsvarar 7,6 procent av de totala kostnaderna för 2019.

Förvaltningen har under året haft en prognos på en ökning av det egna kapitalet på 1,1 miljon kronor.

Konsument- och medborgarservice har vuxit kraftigt under de senaste åren, vilket betyder att de ekonomiska riskerna för svängningar i ekonomin också blivit betydligt större.

Därför bör nämndens egna kapital höjas på sikt för att förvaltningen ska ha bättre

förutsättningar att hantera dessa risker.

Förvaltningen bedömer i dagsläget att en tillfredsställande storlek på det egna kapitalet bör vara drygt 10 miljoner kronor för att ha en rimlig beredskap för eventuella omställningsarbeten. Förvaltningens intäktsfinansierade verksamheter ska inte redovisa överskott, men storleken på eget kapital måste ändå dimensioneras så att tillfälliga händelser inom dessa verksamheter också kan hanteras.

Förvaltningen kommer att höja det egna kapitalet successivt under ett antal år. Detta ska ske genom att arbeta långsiktigt för att inte höjningen ska påverka nämndens förmåga att leverera verksamhet.

Park- och naturnämnden

Förvaltningen bedömer att det finns ett behov av eget kapital på cirka fem procent av bruttoomslutningen. Detta skulle innebära 25 mkr, vilket är i nivå med Kommunstyrelsens beslut om eget kapital vid en omsättning mellan 500-750 mkr.

Skälen till att förvaltningen behöver ett eget kapital är;

- Ogynnsamt väder vintertid kan innebära underskott ett enskilt år på uppemot 15 mkr vilket innebär att ett eget kapital kan behövas för att täcka detta underskott.
- Göteborgs stads planeringsarbete inför extrema väderhändelser i framtiden visar på behovet av en högre beredskap för bland annat stormar, skred och översvämningar som ofta ger omfattande skador på förvaltningens anläggningar.
- Sammanslagningen med verksamheter från före detta Gatubolaget kan på sikt innebära att intäkterna kommer att variera över åren. Detta innebär en ökad risk om man utgår från 5 % med ca 8 mkr till totalt 25 mkr.
- Oljesaneringsansvaret; förvaltningen har ansvar för oljesanering när oljan når land. Kostnader i samband med oljesanering som överstiger självriskan på 5 mkr kan ersättas av staten.
- I det egna kapitalet ingår 143 tkr som hänförs till Keillers Park.

Nivån på det egna kapitalet uppgick vid ingången av 2019 till 22,4 mkr. 2019 års resultat uppgår till 3,1 mkr för förvaltningen, vilket medför att det egna kapitalet i bokslutet uppgår till 25,5 mkr. Förvaltningen föreslår en återredovisning av det egna kapitalet på 0,5 mkr till Kommunstyrelsen, vilket medför att nämndens egna kapital därefter blir 25 mkr som är den övre nivån enligt Kommunstyrelsen.

Trafiknämnden

Trafiknämnden hade vid utgången av 2018 ett eget kapital på 80,0 mnkr efter återredovisningar.

2019 års ekonomiska resultat är ett underskott om -98,2 mnkr. Återredovisning sker med 1,8 mnkr avseende BoStad 2021 och 1,0 mnkr avseende Torslanda Tvärförbindelse.

Trafiknämnden har utrangeringskostnader om totalt 112 mnkr avseende dels Göteborg Stads andel av kostnaden för Linbanan i enlighet med avvecklingsbeslutet av projektet, del av Skeppsbron etapp 2 har belastats med utrangeringskostnader samt att del av fordran mot den tidigare entreprenören av Vasabron reserverats som osäker med anledning av pågående tvist. Utfallet av denna tvist kan innebära en återföring av reserverat belopp eller ytterligare förlust.

Kommunfullmäktige antog den 7 november 2013 *Regler för budget och uppföljning i stadens nämnder och styrelser*. Av dessa framgår att nämnden årligen, i samband med fastställandet av det ekonomiska utfallet i bokslutet, ska värdera den egna verksamheten utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och besluta om nivå på det egna kapitalet. Nämnden ska vid värderingen beakta de rekommenderade riktnivåerna. För trafiknämnden innebär detta, efter införlivningen av färdtjänsten, att det egna kapitalet rekommenderas att uppgå till 60 - 80 mnkr. Nämnden bör sträva efter att ha ett eget kapital på en nivå som kan motiveras utifrån verksamheten och de förutsättningar under vilken nämnden verkar och därmed speglar den enskilda nämndens specifika riskbild, den så kallade nämndrisken. Kommunen centralt tar ansvar för risker därutöver det vill säga kommunrisker.

De osäkerheter som trafiknämnden har att hantera rör framför allt drift- och underhållsverksamheten, osäkerheter gällande intäkter från parkeringsverksamheten, risker i investeringsverksamheten samt i viss utsträckning oväntade händelser bland annat med avseende på extrema väderförhållanden. Dessa kan vara i form av extrema nederbörds mängder av snö eller regn, höga vattenflöden eller vattennivåer samt storm och orkanvindar. Trafiknämnden har ett arbetssätt där kontoret parallellt med detaljplanearbetet genomför en genomförandestudie som bekostas av investeringsmedel. Skulle detaljplanen inte bli fastställd eller arbetet med investeringsprojektet avbrytas eller förändras väsentligt efter avslutad genomförandestudie kommer kostnaden behöva bokföras som förgävesprojektering. Detta innebär att investeringsmedel som förbrukats bokförs om till drift. Med hänsyn till att detta ökar osäkerheten i nämndens verksamhet och nämndens möjlighet att hantera dessa inom den löpande verksamheten, samt kommunstyrelsens riktlinjer så föreslår trafikkontoret att målet för nämndens egna kapital ska vara det högsta inom det intervall som kommunstyrelsen beslutat om, 80 mnkr.

Trafikkontorets uppfattning är att årets förlust är att betrakta som kommunrisk vilket innebär att det egna kapitalet ska återställas med 101 mnkr genom kommuncentrala medel. Egna kapitalet för trafiknämnden efter återställande av eget kapital blir därmed 80 mnkr.

Utbildningsnämnden

Vid ingången av 2019 uppgick det egna kapitalet till 80,0 Mkr. Resultatet för 2019 är - 3,1 Mkr vilket ger ett utgående eget kapital på ca 77 Mkr.

Enligt stadens regelverk som gäller från och med 1 jan 2017 ligger utbildningsnämnden inom det högsta omsättningsintervallet. Riktnivån för eget kapital för denna grupp är minimum 60 och maximum 80 Mkr. Nämnden värderar utifrån risk och väsentlighet att eget kapital bör uppgå till 80 Mkr då antalet nyanlända och asylsökande som i nuläget till del är statsbidragsfinansierade fortsatt innebär en osäkerhetsfaktor i den kommande planeringen. De utmaningar nämnden dessutom står inför är volymökning på grund av demografi då antalet platser måste öka med ca 2 500 vid oförändrad andel elever i kommunala gymnasier till och med år 2025. För att möta efterfrågan har lokalsekretariatet i uppdrag att ta fram nya lokaler. Att planera så att lokalytor, bemanning och elevökning går i takt är också en utmaning som innebär att eget kapital behöver nyttjas under ett uppbyggnadsskede.

Valnämnden

Kommunstyrelsen beslutade i maj 2017 att lämplig nivå på nämndens egna kapital var 300 tkr. Valnämnden lät i december göra en anteckning i protokollet. Detta med

anledning av att kansliet redovisade prognostiserat utfall för året. Valnämnden lät anteckna - Behov kan finnas att under 2020 begära ianspråktagande av det egna kapitalet för bland annat för utvecklingskostnader i det administrativa valdatasystemet Kaskelot. Detta medhänsyn till den långa valperiod som tar sin början 2021 - . Den valperiod som tar sin början med valdistriktsrevidering 2021 som följs av allmänna val 2022, 2024 och 2026 kommer att kräva en robust, operativt slagkraftig och erfaren valorganisation. Utöver det, ovan nämnda, utvecklingsarbetet med nämndens valdatasystem så är det redan känt att bemanningen på valkansliet måste utökas från och med nästa årsskifte för arbete med valdistriktsrevideringen inför valen 2022. Valdistrikten skall fastställas i kommunfullmäktige senast vid oktobersammanträdet 2021. Härutöver måste lämpliga lokaler för nämndens kansli anskaffas för valperioden (2021-2026/27). Det bör i detta sammanhang också framhållas att valmyndigheten uppmanat landets kommuner att inventera och rapportera sina lager i händelse av ett extraval. Sammantaget står nämnden i en situation där hastigt förändrade förutsättningar måste kunna överbryggas. Nämnden menar därför att en lämpligare nivå på nämndens egna kapital är 1 mkr.

Överförmyndarnämnden arvoden

Nämndens egna kapital, utifrån årets resultat, hanteras sedan en längre tid tillbaka genom att nollställas i stadens bokslutsberedning.

Överföring av ansvar för hyresmodellen från kommunstyrelsen till lokalnämnden

§ 433, 1735/18

Beslut

Enligt yrkande från D:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att till bokslutsberedningen för 2019 ta fram underlag för avräkning av ofinansierade driftskostnader till följd av stadens beställningar av ny-, om- och tillbyggnader.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att ta fram underlag för budgetprocessen 2020 för hantering av lokalnämndens ofinansierade driftskostnader till följd av stadens beställningar av ny-, om- och tillbyggnader.

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Ansvar för stadens hyresmodell och hyressättning av lokalerna i lokalnämndens bestånd överförs 2020-01-01 från kommunstyrelsen till lokalnämnden i enlighet med vad som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Förändringar i regler för styrning och ledning av Göteborgs Stads lokalförsörjning avseende hyresmodellen genomförs i enlighet med vad som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Lokalnämndens reglemente kompletteras med ansvar för hyresmodellen och ansvar för hyressättning av lokalnämndens bestånd i enlighet med bilaga 3 i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Tidigare behandling

Bordlagt den 8 maj 2019, § 285 och den 22 maj 2019, § 365.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 11 april 2019.

Yrkande från D den 3 maj 2019.

Yttrande från SD den 2 maj 2019.

Yrkanden

Daniel Bernmar (V) och tjänstgörande ersättaren Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från D den 3 maj 2019.

Helene Odenjung (L) yrkar att tilläggsyrkandet från D den 3 maj 2019 ska bordläggas.

Martin Wannholt (D) yrkar att tilläggsyrkandet från D den 3 maj 2019 ska behandlas vid dagens sammanträde.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen beslutar först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Ordföranden ställer härefter propositioner på dels bordläggning och dels avgörande idag beträffande tilläggsyrkandet från D och finner att kommunstyrelsen beslutat att tilläggsyrkandet från D ska behandlas vid dagens sammanträde.

Kommunstyrelsen beslutar härefter att bifalla tilläggsyrkandet från D den 3 maj 2019.

Protokollsanteckning

Jörgen Fogelklou (SD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 2 maj 2019.

Protokollsutdrag skickas till

Skrivelse nr 106 till kommunfullmäktige
Stadsledningskontoret

Dag för justering

2019-06-24

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar